

Ondřej Nekola:

JAZYKOVÁ POLITIKA ŠPANĚLSKÉHO STÁTU

(Posudek vedoucího diplomové práce)

Předkládaná diplomová práce je věnována analýze jazykové situace ve Španělsku, její historii a současnosti. Toto téma lze pojmout nejrůznějším způsobem. Je možné se věnovat striktně lingvistické charakteristice jednotlivých jazyků nebo lze na základě dotazníků a anket věnovat pozornost jejich současnému rozšíření. Autor diplomové práce zvolil hledisko jiné: zabývá se jazykovou politikou státu a jejím vlivem na jazykovou situaci v dnešním Španělsku.

Úvodní výklad je věnován obecně jazykové politice a jejím nástrojům, jak ovlivňovat jazykovou situaci. Následuje charakteristika jazykové situace v současném Španělsku: pozornost je postupně věnována všem jazykům, totiž kastilštině (španělštině), katalánštině, galicijštině a baskičtině. Tento přístup uplatňuje autor i v ostatních kapitolách práce: vždy po obecné charakteristice analyzuje zkoumaný jev v jednotlivých jazykových oblastech. Tak je tomu v historických výkladech v kapitole třetí, v charakteristice historie státní jazykové politiky v kapitole čtvrté i v rozsáhlé kapitole šesté, jež je postupně podrobně věnována popisu současného stavu v Baskicku, Galícii, Katalánsku, Valencii a na Baleárských ostrovech. Úvod do této obsáhlejší kapitoly představuje kapitola pátá, obsahující přehled nejvýznamnějších politických stran a jejich názorů na politiku i stručný popis toho, jak řeší jazykové otázky současná ústava.

Úvodem svého hodnocení musím zdůraznit, že práce má důsledně povahu sociolingvistickou, místy dokonce politologickou. Jazykové argumenty jsou při charakterizování jednotlivých jazyků uváděny spíše výjimečně; to však není chyba práce, nýbrž autorův záměr: závěry jazykovědců (např. jazykovou charakteristiku valencijštiny) bere za hotovou věc a konfrontuje je s nejazykovědnými aspekty problematiky. Základní autorovu myšlenku lze shrnout takto: jazyková politika je mocný prostředek, kterého bylo v dějinách španělského státu využíváno velmi účinně a často s protikladnými cíli (plasticky je to vidět proměně významů slov progresivní a tradicionalistický, o které autor mluví v historické části své práce). Nicméně roli hraje pochopitelně i celá řada dalších faktorů, takže politika směřující k podobnému cíli může přinést velmi odlišné výsledky (viz autorův popis současné situace v Katalánsku a Galícii). Autor se důsledně snaží o objektivní přístup, nicméně zejména z výkladů o katalánštině proleskuje jeho osobní angažovanost a zřejmé sympatie k prokatalánskému hnutí.

Za význačný klad práce považuji autorovu práci se sekundární literaturou (i když by – zejména v historickém výkladu – bylo asi na místě více uvádět prameny) a s internetovými prameny. Některé jeho postřehy z nejrůznějších oblastí současného života (obchod, školství, média) vhodně ilustrují určité sociolingvistické tendence (ne/existence španělských internetových stránek některých stran, existence internetové domény .cat apod.).

Za výrazný rys práce – na který lze mít různé názory – považuji autorovu snahu o čtivost; veškeré výklady se snaží podávat poutavým způsobem, místy až

„beletrizuje“, což je pro čtenáře příjemné, nicméně místy – např. v historických výkladech – je důsledkem čtivosti až přílišná zkratkovitost.

Náměty k obhajobě:

- Autor se věnuje analýze termínů španělština a kastilština. Jaký je jeho osobní názor na používání těchto termínů? Několikrát se v práci zmiňuje i o tom, že existuje i Hispánská Amerika – vezmeme-li v úvahu tuto skutečnost, změnilo by se něco na řešení této terminologické otázky?
- Jaká práva jsou v současné době přiznávána a jaká by podle autora měla být přiznávána těm obyvatelům Katalánska (Baskicka, Galicie), kteří z nejrůznějších důvodů mluví (mluvili) pouze španělsky?
- Jak autor chápe termín dialekt? V textu ho používá různým způsobem.
- Zajímavá je situace v Katalánsku. Existují názory, že katalánští nacionalisté to, co si nárokují pro sebe, valencijským nacionalistům upírají. Jaký má autor na tuto věc názor?

Drobným nedostatkem práce jsou občasné formulační, pravopisné a jazykové nepřesnosti (s. 30: *masité imigrační vlně*, s. 73: *vyzívá* apod.) a chyby v interpunkci. Místy, např. u jmen (Carlos V. apod.), je patrný vliv španělských zdrojů – myslím, že zde by jednoznačně bylo na místě počesťovat.

Celkově na práci oceňuji zejména rozsah záběru, práci s materiálem a osobní zaujetí, s jakým je psána, a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 18. května 2007

PhDr. Petr Čermák, Ph. D.

